

Voor het platteland tussen de steden Maastricht, Sittard, Heerlen, Aken en Luik is een integrale landschapsvisie gemaakt: het Drielandenpark. 'Dit project gaat over alle land-, provincie-, gewest-, gemeente- en taalgrenzen heen', zegt projectleider Aad Blokland.

Aad Blokland studeert Cultuurtechniek en Planologie aan de Landbouwniversiteit van Wageningen. Na zijn afstuderen in 1977 is hij ruim acht jaar werkzaam voor projecten van het ministerie van Ontwikkelingssamenwerking in Algerije, Mali en Sri Lanka. Van 1986 tot 2002 is hij wetenschappelijk medewerker bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) in Amsterdam. Hij werkt aan diverse ontwikkelingsprojecten in Afrika en Azië. In diezelfde periode geeft hij ook cursussen over de praktijk van de ontwikkelingssamenwerking. Sinds 2002 is hij projectleider Drielandenpark voor de provincie Limburg.

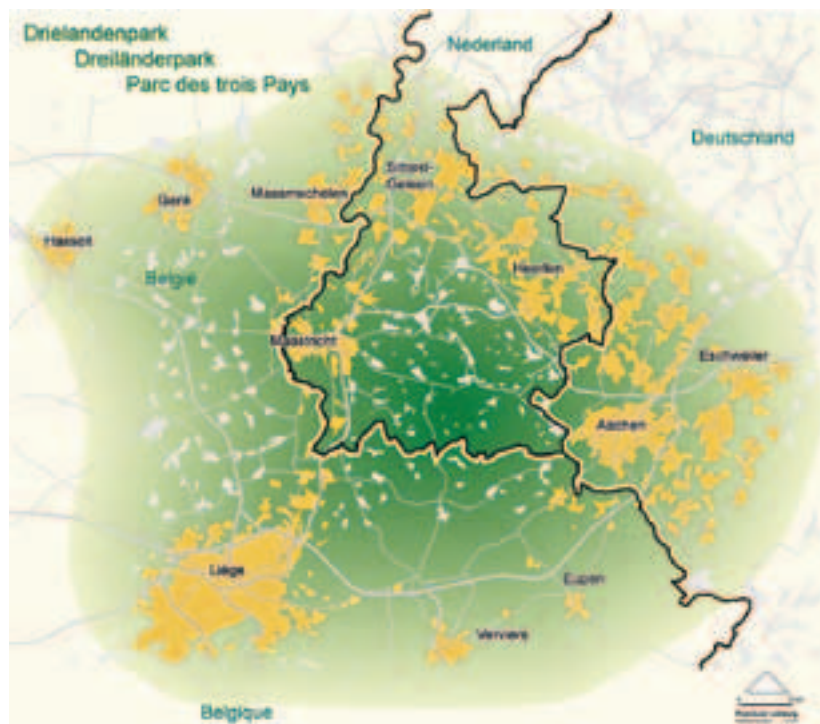

Onbegrensd Drielandenpark

Toen er in 1993 een stedelijke visie voor dit gebied gemaakt werd, bestond al het idee om ook een natuur- en landschapsplan te maken. 'Maak een visie voor de "binnentuin" het Drielandenpark, was de opdracht', vertelt Aad Blokland. Hij is vanaf 2002 de projectleider van het Drielandenpark. 'We kregen daarbij drie vragen mee: wat maakt het gebied zo speciaal, hoe moet het eruit zien over twintig jaar en wat kunnen de ver-

schillende partners het beste samen doen?' Het project was verdeeld in drie fasen. Blokland: 'In de eerste fase hebben we een ontwikkelingsperspectief voor het Drielandenpark opgesteld. Thema's hieruit hebben we in de tweede fase uitgewerkt. In de derde fase gaan we oogsten en worden deze projecten daadwerkelijk uitgevoerd.' De provincie Limburg had Blokland aanvankelijk voor drie jaar aangesteld. 'Ze zochten

afvaardigen. Zij wilden eigenlijk zeggen: het gaat wel goed zo in Nederland, blijf het maar doen’, zegt Blokland lachend.

Grensgebied

Blokland wijst het gebied op de kaart aan. ‘Het Drielandenpark beslaat het platteland tussen Maastricht, Sittard, Hasselt, Heerlen, Aken en Luik. Het grensgebied heeft misschien veel grenzen voor de mens, maar dat geldt niet voor de natuur, het landschap, het water en het milieu. De provincie Limburg is een grensprovincie of beter gezegd een Europese provincie; veel grenzen komen hier samen. Limburg kan daardoor gebruik maken van verschillende Europese subsidies, waar niet alle Nederlandse provincies van kunnen profiteren. Daarin zijn wij dus bevoorrecht. Een belangrijke subsidiebron voor ons is Interreg; een subsidieprogramma om samenwerking te bevorderen tussen regionale grensgebieden in verschillende landen. Limburg heeft veel buitenlandprojecten, bijvoorbeeld op het gebied van natuur en toerisme maar ook politie, brandweer en veiligheid.’

Barrières

Uit de Drielandenpark-samenwerking met België en Duitsland komen projecten voort voor landschap en cultuurhistorie, verstedelijking en infrastructuur, natuur, waterbeheer en milieu, landbouw en toerisme. Blokland

geeft een voorbeeld van een natuurproject: ‘In Nederland is de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) een begrip. In de omringende landen kent men dat niet zo. Er zijn werkgroepen die mogelijkheden onderzoeken voor een groene zone van de Hoge Kempen in Limburg naar de Belgische Ardennen: de Habitat Euregio. In deze werkgroepen zitten overheden, maar ook natuurorganisaties en terreinbeheerders. Het project Drielandenpark helpt de werkgroepen bij het schrijven van de subsidieaanvraag. De bedoeling is om drie ecologische verbindingen via de Maas te creëren, waarbij gebruik wordt gemaakt van de aanwezige landschappelijke elementen, zoals beekdalen, graften en natuurterreinen. Er is een aantal barrières voor flora en fauna, zoals wegen en spoorlijnen, maar wij zien dit als een kans om te zoeken naar passende oplossingen. Denk bijvoorbeeld aan ecoducten en tunnels.’ Voor de ontwikkeling van deze groene zone is inmiddels Interreg-subsidie verkregen.

Particuliere initiatieven

Blokland vindt de kleinschalige particuliere samenwerkingsinitiatieven het leukst. ‘Zo werken de VVV’s van de landen in de regio samen om wandelroutes met bed & breakfast-voorzieningen te maken en doen ze aan gezamenlijke promotie om de toeristen over de grenzen te trekken. Bij toeristenorganisaties is het de kunst om de mensen elkaar te

iemand, de alle talen spreekt en met internationale groepen kan samenwerken. Dat leek mij nou leuk en dat is het ook.’ Na die periode zou een projectleider uit Duitsland of België het stokje moeten overnemen. ‘België wilde uiteindelijk geen projectleider leveren vanwege de taalstrijd, omdat de Walen geen Vlaming als projectleider zouden accepteren en de Vlamingen geen Waal. Ook de Duitsers wilden geen projectleider

Partners Drielandenpark

Het project Drielandenpark is in 2001 officieel gestart. De deelnemende partners aan dit samenwerkingsverband zijn:

Provincie Limburg (NL)
Vlaams Gewest (B)
Provincie Limburg (B)
La Région wallonne (B)
Province de Liège (B)
Deutschsprachige Gemeinschaft Belgiens (B)
Stadt Aachen (D)
Kreis Aachen (D)
Bezirksregierung Köln (D)
Land Nordrhein-Westfalen (D)

Het project wordt gefinancierd uit Interreg III-fondsen door de Euregio Maas-Rijn met een cofinanciering vanuit Nederland, België en Duitsland (Nordrhein-Westfalen).

laten vinden. Daarna kunnen ze zelfstandig verder. Dat is de grote winst van dit samenwerkingsproject', vindt Blokland.

In de Limburgse landbouwsector hebben boeren het moeilijk vanwege het heuvelrijke landschap met de kleine akkers. 'Juist omdat het Limburgse landschap zo mooi is, hebben onze boeren daar last van. Groot-schalig verkavelde gronden, zoals in de Flevopolders, zijn veel beter geschikt voor de landbouw', zegt Blokland. 'De Belgische en Nederlandse boeren hebben in het verleden al regelmatig geprotesteerd vanwege de lage marktprijzen voor hun producten. De boerenorganisaties zijn zelf op zoek gegaan naar een andere bron van bestaan. Er zijn regelingen voor boeren om betaald te worden voor onderhoud van het landschap. Zo blijft het landschap in tact en hebben de boeren een andere bron van inkomsten. De boerenorganisaties uit Nederland en België zitten in de werkgroep en werken dit plan nu verder uit.'

'Een ander goed initiatief is die van de streekproducten. Boeren, maar vooral de boerinnen uit de regio werken samen aan een Europese erkenning voor hun streekproducten. Zo is er de Limburgse stinkkaas en de appelstroop. Streekproducten moeten aan allerlei eisen voldoen om een Europees label te krijgen. Met dit label kun je het product internationaal verkopen. Bij Bordeaux en Bourgogne denkt iedereen aan wijn, kaas en gezelligheid. Zo zullen onze streekproducten ook ooit een "begrip" kunnen worden', verwacht Blokland. Voor de Limburgse wijn en fruitstroop hebben de boeren inmiddels een Europees label gekregen.

Verkiezingen en financiën

Het slagen van het project Drielandenpark is van veel factoren afhankelijk. Blokland: 'Alle partners moeten meebetalen en meewerken om weer drie jaar te kunnen samenwerken. Ieder land heeft zijn eigen lijntjes naar de Euregio, die het beoordeelt. De gedeputeerde van provincie Limburg zit in het bestuur van Euregio en zo hebben alle partners een afgevaardigde in het bestuur. Lobbyen is hierbij misschien nog belangrijker dan je formulieren goed invullen, daar kom je dan wel achter. Het heeft in elk geval geresulteerd in twee belangrijke subsidies voor het Drielandenpark in 2009 en 2010.'

Blokland omschrijft het Drielandenpark als een luxe project, omdat het financieel en in de samenwerking veel oplevert, terwijl het geen wettelijke taak is. 'Dus het is bij elke verkiezing steeds maar weer de vraag of we

weer verder kunnen. We hebben niet alleen te maken met onze eigen verkiezingen maar ook met die van België en Duitsland. Na elke bestuurswisseling moeten we opnieuw overtuigen om door te mogen gaan met het project. Dit overtuigen is een belangrijke taak van mij als projectleider maar ook van onze partners. Tot nu toe is dat steeds gelukt.'

Of de nieuwe bezuinigingen grote consequenties zullen hebben voor het samenwerkingsverband kan Blokland nog niet zeggen. 'Waarschijnlijk heeft het wel invloed op de inzet van mensen en de extra middelen uit subsidies. Maar de afspraken blijven. De samenwerking kan in ieder geval nog drie jaar doorgaan. Voor de Euregio Maas-Rijn is het subsidiepotje voor natuur en milieu tot 2013 al op. Dit hebben wij onder andere gebruikt voor ons habitat-natuurproject.', zegt hij lachend. 'Alle bestuurders vinden internationale samenwerking interessant om over te praten.' Wat dat betreft is Blokland er niet zo bang voor.

Trots

'Het werkplan voor de komende drie jaar is al goedgekeurd, dus we kunnen in ieder geval nog drie jaar vooruit', vertelt Blokland enthousiast. 'Het trotst ben ik op het feit, dat de Belgen, Duitsers en Nederlanders op voet van gelijkheid met elkaar kunnen praten, ongeacht taalgrenzen, financiële inbreng en verschillende politieke context per land. Zonder dat er een strijdgevoel is.' Blokland licht dit toe. 'De meeste Walen hadden al sinds de lagere school geen Nederlands meer gesproken en doen inmiddels een Nederlandse taal cursus, dankzij deze samenwerking. En de Vlamingen durven weer Frans te spreken. Dat zijn de kleine dingen, maar wel heel leuk! Dit geeft waardering en daar ben ik best trots op!'

Eline van Straaten en
Tamara van Tricht